

1 Jonä

iqu tuwanuä kinganä äqäkqe

Yätamäkqä kuknuä hiñuiqänjä iquvi

Tuwanuä tä, kiqä kjuä indqänqä quati, hñquaquvi. Kinganänjä iqu, ämaqä Kraisi Iqueqä yoqä-tänjä iqua, Goti Iqutä, Kiqä Ymeqä Jisasi Iqutä-pqe, äwqä naqä-hñqunä imbu, anä pmapñqä yätamäkqä vqä iiyi. Huiziqu, qu ämaqä hiawiqä imdanä iqua, quñi quanñi itqueqanñpi, Goti Iquenji mävämeqä ipñqä iinñqä, hiñuinä mäqunñquä ipñqä iiyi.

Ämaqä hiawiqä imdanä iqua, tii ätmiñuwi. Nätmatqä qua täu äwiñqe, ii äñguä hma etanñqetani, Jisasi Iqu, Goti Iqueqä Ymeqä-qu eä, ämaqä naqä-qakui änä matimäuqä itä, ne qua täutanñitä ämuäññanñqu-pa, mamuäññanñqä yänñiyä. Tiinñä-pqe inä ätmiñuwi. Ämaqe, Goti Iqutä anä äñguänä pmapñqä wiñganñpñqä iqua, nätmatqä qua täutanñinñqä kjuä mindqänñqä ipñqäuä. Suqä jänänñitä, hñquaunñqä äwiñqä itä, ii nätmatqä qua iutanñiqä. Iinñä etanñi suqä täunñi, qäyä enä. Ii, ämaqä hiawiqä imdanä iquauqä kuknuä quanñä iiyi.

Jonä iqu, ämaqä Kraisi Iqueqä yoqä-tänñi, kuknuä tä qätä mäwiyyä ipñqä diñqä äwiñqe. Iqu tii ätukqe. Jisasi Iqu ämaqä naqä-qakuänänñä-qu ätimäukqe. Ga qokä-apäkä Iquenyqä quuvqä eqiyätqänñuwä iqua, Goti Iquenyqätä, ämaqä huizi iunñqetä kiinñä wiñguätñqe.

Kuknuä Hänñä-pmeqä-tänñä Iquenyqä

¹⁻² Ne ätnänñäqi ätinñä di, Kuknuä Hänñä-pmeqä-tänñä Iquenyqä ätätunñqe. Kuknuä Hänñä-pmeqä-tänñä Iqu, aiñga-aiñga äpmamiñqe. Ne Iquenñi, neqä qätetä qätä äwiyätanä, hiñuitä hiñuä äqunñqe. Quanñä maetqe,

ne Iqueri qävqä yasämä ävätanä, neqä hipaitäni Iqueri itmaqiyätanä iminque. Hänä-pmeqä Iqu, ätnänäqi äti timäuqanğa, ne hiñuä äqunänquä etanği, ga ne ‘In-jqä’ ätätanä, Iqu Hänä hea ique-ique Pmeqä Iquenyqe, ii etätqänju. Ainğa-ainğanı, Iqu Kaniqutä äpmaminqe, iwä ätnänäqi äti timäuqanğanı, ne neqä hiñuitä hiñuä äqunänquä. ³ Ne hiñuä ae äqunätanä, qätä ae äwiyanquä etanği, ga he nesä iquatunquä ii etätqänju. Ga ne Apikutä, Iqueqä Ymeqä Jisasi Kraisi Iqutä, Imätaqisä iqänqe. ⁴ Ga ne henyñqä tuwanuä e ätätanä äqiyququä tä, neqä yeeqä inqä du aanğa naqänänğä hiätñqä iunqä äqiyqu.

Goti Iqu, we-hunqä-qu etanği, ne we-hunqä iu uwquatunquä

⁵ Kukñuä, Ymeqä Jisasi Kraisi Iqu tqanği äwiyanquä di, ne heji awi, ii etqu. Iqueqä kukñui tiyi. Goti Iqu, we-hunqä-qu eä, Iqutäni, hea-pqä hmbu mäwitqe. ⁶ “Ne Iqutä itqänjunä” ätätanä, neqä qanğä di, heawiqä imä äwätunquä, ne kukñuä iinji, qanğä ätätanä, ga suqä naqä-qakuänänğä iunji, miqä itqänju. ⁷ Mä Goti Iqu itñqä-pa, ne we-hunqä iu äwquque, naqä-huinyä etanğuati, Goti Iqueqä Ymeqä Jisasi Iqueä hänqe, neyaqä suqä quvqä duñi, eeqänänğä asñä änaqäyämäutä hmbu-pqä iqä mamäkkä inemäkkänqe. ⁸ “Ne suqä quvqä maequneyqä” ätquque, qanğä kukñuä iinji, neqä-neuä ätnätanä, ga kukñuä naqä-qakuänänğä, nesä mäwiqä danä iqi. ⁹ Mä, “Ne suqä quvqä iquneyqä” ätätanä, awä ätquque, Iqu ätkqä-pa itä, suqä anğuanänğä dunä Iqä-qu eä, tii yänä. Neyaqä suqä quvqä di qäpu huätä ämänamäutä, äwqä hanuä änyä, neyaqä suqä quvqä eeqänänğä, asñä änaqäyämäutä, hmbu-pqä iqä mamäkkä inemäkänä. ¹⁰ “Ne suqä quvqä miqä-quneyqä” ätquque, kukñuä iinğä iqu, Goti Iqueri, “Si kukñuä qanğä tqukiyyä” ätuätanä, ga Iqueä kukñuä di, nesänji mäwiqä danä eä.

2

Krais iqu, nenyqä manjä Mäkä-iqä Iquvi

¹ Ymeqä, nqä enqä-parjäuä, nyi tuwanuä tä he suqä quvqä miqä danä ipnqä dijqä äqäyqä. Inäqe ämaqä hnqua suqä quvqä imäkqanquwi, ne yätamakqä äneyätä, nenyqä manjä Mäkä-iqä Iqu, Apikutä äpme. Iqu, Jisasi Kraisi, suqä Jänänänjä Iqä Iquvi. ² Goti Iqu, neyaqä suqä quvqä huätä ämamäutä, äwqä hanuä nyätnqe, Jisasi Iqu hänaqä äpäkonätnqä dunqe, Iqueqä-kiuä äukqe. Neyaqä dunqänä hmanji. Ämaqä eeqänänjä, qua äwitqutänqä-pa äpmerjuwä iuä-pqerqe.

Ämaqe äänä äpmerjuwinqe, quwqä suqä iuta näqnqä menä

³ Ne Goti Iqueä manji qätä äwiyätanä, qänaknä iquque, ii ne näqnqä tiinjä heanä. Ne Iquenyqe, näqnqä änguanänjä äyä eänunä. ⁴ Ämaqä hnqu, “Nyi Goti Iquenyqe, näqnqä änguanänjä eänänä” ätätä, Iqueä manji qätä mäwiyqä iqäqe, ii ämaqä iqu, quanqä-tqä-quvi. Itanga kuknuä naqä-qakuänänji, iqutä mäwiqä danä eä. ⁵ Mä ämaqä, Goti Iqueqä manjä dunji qätä äwiyqäqä iqu, ii iqu Goti Iquenyqä äwqä ävä, iwä naqä-qakuä Iquenyqä winguanä. Iwä suqä iinjä dutanji, ne näqnqe tiinjä heanä. “Ne Goti Iqutä ämuänänjunä.” ⁶ Ämaqä, “Nyi Goti Iqutä, guä ämänänjänä” ätätqä iqu, iqu qanji, Jisasi Kraisi Iqu äuminqä-pa i uwqätnqe.

⁷ Nyämaqä nyi kiinjä änyinätnqäuä, nyi tuwanuä äqäyqä tä, kuknuä-suqä änyä-hänjä hnqu ätätmä maqäyqä iqä, oee. He änyänännga ae ämaminuwä yäuä iqu äqäyqä. Kuknuä-suqä yäue, ii Goti Iqueqä kuknuä, he ae qätä äwiminuwä iquvi. ⁸ Inäqe, nyi henyqä tuwanuä tä suqä yäuä iquesanjä-qe, änyä-hänjä-qunä äqäyqä. Itanga suqä naqä-qakuänänjä iqueqä quati, Kraisi Iqu itä, ämänätque-qäqe. Itanga he-pqä i ipu, ämotquetqänjä. Heawiqä

iqu huätä wätqätanġi, we-huŋqä naqä-qakuänänġä iqu ae we hunätanġqä-qae, suqä iqueqä quati ae ätnänġäqi ätimäutqäuä. ⁹ Ga ämaqä hŋqu, “Nyi we-huŋqä du äp-menġänä” ätätä, iqu ämaqä quuvqä heqiyqä duŋqä wiuŋqä itŋqe, heawiqä imä yqänä sä äpme. ¹⁰ Mä ämaqä quuvqä heqiyqä duŋqä itä, qeqä ätmäkänġä iqu, iqu we-huŋqeu äpme. Itanġa ämaqä we-huŋqä iqi äpmenġä iqu, qua iqi päknätŋqä imäknätŋqe, suqä hnjua-hnjua miqä yänä. ¹¹ Mä ämaqä quuvqä heqiyqä duŋqä wiuŋqä iqä iqu, heawiqä imä äpme. Hea iqu iquenġi, hinguä hea iwimäkqä-qae, iqu hänaqä äkiu wätqänġandiyä-qe änyä maqänġä eä, iqu qanġi, heawiqä imä äwätqäuä.

¹² Ŋqä ymeqäuä, Jisasi Iquesanġi, Goti Iqu heyaqä suqä quvqä di qäpu huätä ämaemäutä, äwqä hanġuä änyätanġqenġä, nyi henynġä tuwanġuä tä ii äqäyqä.

¹³ Kanä iquenä, he Ämaqä ipäqäkqänġata tänġapqä yqänä äpmenġä Iquenyqe, näŋŋqä äŋġuänänġä etanġuwinqä, nyi henynġä tuwanġui ii äqäyqä.

Hikŋä iquenä, he quvqä iqä iquenġi, ae ämäwqätäuquwinqä, nyi henynġä tuwanġuä ii äqäyqä.

¹⁴ Ymeqä iquenä, he Goti Apiquenyqe näŋŋqä äŋġuänänġä etanġuwinqä, nyi henynġä tuwanġui ii äqäyqä.

Kanä iquenä, he Ämaqä ipäqäkqänġata tänġapqä yqänä äpmenġä Iquenyqe näŋŋqä äŋġuänänġä etanġuwinqä, nyi henynġä tuwanġuä tä ii äqäyqä.

Itanġa hikŋä iquenä, he yänänäŋŋqä ätqäupu, Goti Iqueä kukŋuä di hesä yänänäŋŋqä witanġi, ga he quvqä iqä iquenġi, ae ämäwqätäuquwinqä, nyi henynġä tuwanġui ii äqäyqä.

¹⁵ Qua täuŋqätä, nätmatqä qua täuŋä iuŋqätä ipu, qeqä matmäkqä iqäpŋqe. Ämaqä qua täuŋqä itä, qeqä ätmäkänġä iqu, Goti Apiquenyqä di näwinyä qeqä mat-

mäkkä eä. ¹⁶ Ämaqä qua täutañjuqä suqä duñqe ne näñqe. Qu huiwi iqueqä äwiñqeunä ipu, hiñuä aowä äqänäpu, nätmataqä-tänjä epiyiñqä yoqä haqä ämaenäpu itqänjä. Suqä iinji, Goti Apiquesa mapätqe. Ii kiqä suqä qua täutañji. ¹⁷ Ga qua tqü qäpu hiñqe. Suqä quvqä qua täutañjä eeqänänji, qäpu qäsänqe. Mä ämaqä Goti Iqueä äwiñqä dunä itñqä iqu, qäpu maeqä, yqänä pmetäñiqe.

Kraisi Iquenyqä wiuñqä iqä iquaunqä

¹⁸ Hikñä ymeqä ñqä enqä-panäüä, hea yäpaki, tänğa ae ätimäuqi. Hiñuiqänänjängani, “Kraisi Goti Iqu ätekqä Iquenyqä wiuñqä iqä hñqu timäunikeqä” tqangä äyä äwikuwi. Ga tänğani, Kraisi Iquenyqä wiuñqä iqä ii, kuapanänjä qe ätimäuquwi. Ga iinjä dutañji, hea yäpakä ae ätimäuqä iinqe, ne näññqä äyä enju. ¹⁹ Ämaqä iinjä iqua, nesä äpmamiñuwä-qe, änävämequwitanji, qu naqä-qakuä, neyaqä mäetqänjä. Qu nesä naqä-qakuä neyaqä dutañjä hiqä-säpi, yqänä pmeqäpniñgä. Mä qu neñji, ae änävämequwä-qae, ne näññqä äñguänänjä heatuñque, qu nesä naqä-qakuä maeqä enjä.

²⁰ Injäqe heñji, Kraisi Iqu Dñä Äñguä Iqutä emñqäyätä äyä etekqe. Iwä iinjä dutañji, he naqä-qakuñqe näññqe enjä. ²¹ Nyi henñqä tuwanüä tä äqäyqä tä, he naqä-qakuä iquenyqe, änyä maññqä etangä ma, he iquenyqe näññqä etanguwiñqä ii äqäyqä. Iwä he näññqä äyuwä. Naqä-qakuänänjä iquesani, quangä hui mapqä eä. ²² Quangä-tqä iqu tqe? Iqu tiinjä ätätñqä iquvi. “Jisasi Iqu, Kraisi ne mäneyätñqä Goti Iqu ätekqä Iqu, maetqänä.” Ämaqä kukñuä iinjä ätätñqä iqu, Apiquenyqätä, Ymeqä Iquenyqätä, tuwä äwiyätä, ga Kraisi Iquenyqä wiuñqä iqä iquvi. ²³ Ämaqä Ymeqä-quenyqä tuwä äwiyqä iqu, ii Kaniquenyqä tuwä inä äwiyqi. Ämaqä Ymeqä-que yeeqä itmeqä iqu, Kaniquenjä-pqä inäyi.

Dnjä Änguä Iquenjqä

²⁴ Kukjuä änyänännga ae qätä äyä äwiyänjuwi, hiqä kjuä duni, a yänänänjqä qätņqe. He iinjä itqäpi, hea ique-ique Ymeqä-quesä, Kaniquesä, ämuänmbu, naqä-huinyä pmeņqe. ²⁵ Ga Kraisi Iqu hänjä hea ique-ique pmeqä du nätapqänqe, kukjuä guä ae ämäsäueänqe. ²⁶ Nyi henyņqä tuwanuä tä, ämaqä he quangä etqueqä iuqä suqä dunqä ätätmä äqäyqä. ²⁷ Mä heņi, Kraisi Iqu Dnjä Änguä Iqutä emņqäyätä äyä etekqe. Ga Dnjä Iqu enyätanqetani, ämaqä hņqu, “Iinjä-iinjä” etätņqä diņqe, äwa miqä enjä. Dnjä Iqu, nämatqä eeqänänqä ämetquetņqä äyuä. Ga Dnjä Iqueqä kukjuwi, quangä ma, aanjä naqä-qakuänänji. Dnjä Iqu etätä ämetqueqä-pa, he Kraisi Ique ämuänmbu, naqä-huinyä pmeņqe.

Goti Iqueqä ymeqenjqä

²⁸ Ŋqä ymeqäuä, he Kraisi Iqutä, yqänä ii pmetanqpu. Iwä Iqu ätnänäqi äti timäuqanqari, ne Iqueqä hiņuä iqi tqäuqņqe, womba itanä, zä miqä danä, pemä itanä tqäuqņqe. ²⁹ Kraisi Iqu Jänänänjä-qu etangi, he näqņqä äyä enjä. Iwä he-pqe, näqņqä tii hipņqe. Ämaqä suqä jänänänjä imäkätqänjuwä ii, qu Goti Iqueqä ymeqeqä.

3

¹ Häe, hiņuä äqunänjä? Apiqu nenyqä wiņganqji, Iqu nenyņqä kiinjä itä, “He Ŋqä ymeqeqä” änatätqäuä. Ga iinjä, aanjä naqä-qakuänänjä eä, ne Iqueqä ymeqä enju. Ämaqä qua täu pmeqe, qu Goti Iquenyqe änyä maqņqä epiyä-qae, nenyqä-pqä di, änyä maqņqä enjä. ² Nyämaqä nyi kiinjä änyinätņqäuä, tänqari ne Goti Iqueqä ymeqä enju. Qänakņi ne änääqä pmeniquti? Iinjä di ätnänäqi ätiņi, matimäutqe. Mä ne tiinjņqe, näqņqä enju. Kraisi Iqu ätnänäqi äti timäuqanqari, ne Iqueni hiņuä äqunätanä, ga Iqu enqä-panjä heaniq. ³ Ämaqä iinjä timäuniqņqä hiņuä

äqämbu äpmapiyä di, qu quwqä-quwä, Goti Iqueä hiñuä iqñi, kiyä mitmäñqä pmepñqä itqänä. Ga iñi, qu Kraisi Iqu kiyä mamätqä äpmeñqä-pa, ii äpmeñä.

⁴ Ämaqä suqä quvqä itñqä iqu, Goti Iqueä kukñuä-suqä iunji, hñgisa itquetqäuä. Suqä quvqä iqä di, ii Goti Iqueä kukñuä-suqä duñi, hñgisa itqueqä äyuwä. ⁵ Kraisi Iqu, ämaqeüqä suqä quvqe huätä mamäutñqä, ätnänäqi äti ätimäukqä iñqe, he näqñqä äyuwä. Mä suqä quvqä hui, Iqueuä huiwiunji mamäkätqe, näwinyä aañqe. ⁶ Ämaqä Kraisi Ique ämuäññäñqä iqu, suqä quvqä iunji, mandämiqä danä iquänä. Suqä quvqe ändämitñqä iqu, Kraisi Iqueni hijui mäquñquä danä eä, Iquenyqe änyä mañqe. ⁷ ñqä ymeqäuä, ämaqä quañgä duñqä etma uwqänqe, äñguä mimñqe. Ämaqä suqä jänänänjä du ändämitä imäkätñqä iqu, ii Kraisi Iqu enqä-pa, ämaqä jänänänjue. ⁸ Setänä, Goti Iqutä mäkä-huñqä iqu, suqä quvqe aingä-aingä iñqä-qae, ämaqä suqä quvqä dunä imäkätñqä iqu, Setänä iqueqä-qu eä. Goti Iqueqä Ymeqä Iqu ätnänäqi ätiñi, ii Setänä iqueä wäurui, qui imäkätñqä ätimäukqe. ⁹ Ämaqä, Goti Iqu Iqueqä ymeqä hiätñqä iwimäkätqä iqu, Goti Iqueqä quuvqe, ique änyätangutqä-qae, iqu suqä quvqe mimäkqä iquänä. Iqu Goti Iqueqä ymeqä etqä-qae, suqä quvqä imäkqä iqueqä suqä duñi, ändämitä mimäkqä danä yänä. ¹⁰ Goti Iqueqä ymeqenqätä, Setänä iqueqä ymeqenqätä, näqñqä heatunquä, suwä. Ämaqä, suqä jänänänjä iu ändämitä iu miqä itñqä iqu, ii Goti Iqueqä ymeqä-qu maetqe. Itanğa ämaqä, quuvqä eqiyätqänjuwä iunqä itä, qeqä matmäkqä itñqä iqu, ii Goti Iqueqä ymeqä-qu hmayi.

Ne neqä-neuänqä itanä, qeqä tmäkñguatunqje

¹¹ He qanğanäñi kukñui qätä tiñä äyä äwikuwi. “Ne quuvqä eqiyätunquä iqune, neqä-neuänqä itanä, qeqä tmäkñguatunqjeqä” äyä äwikuwi. ¹² Ne Kenä* iqu ikqä-

* 3:12 Ipäqäkqä 4:1-8

pa miqä yatunque. Iqu Setänä quvqä iqä iqueqä-qu eä, iqueqä kängueque pizqä äyä äpäkkqe. Iqu kängue-queñi, pizqä di suñqä äpäkkqe? Suqä iqueqä imäkminqe, quvqä witañgi, ga känguequeqä di äñguä etañqeqñqä, ii äpäkkqe.

¹³ ñqä nyämaqäüä, ämaqä qua täu äpmeñuwi, henynqä wiunqä eyqanpqqe, “Tä änäñqä inetqueqäpiyä” tpu ipu, miiqä yänä mikiqä pambu. ¹⁴ Ne suqä äpäkoñqä ingisañi ävämetanä, suqä häñä-pmeqä ingisañqä ämäwqätäukquä iunqä näññqe, ämaqä quuvqä eqiyätqänjuwä iunqä itanä, qeqä ätmäkätunquä iuta enju. Ämaqä, quuvqä eqiyätqänjuwä iunqä itä qeqä matmäkqä itñqä iqu, ii äpäkoñqä ingisa yqänä äpme. ¹⁵ Ämaqä, quuvqä eqiyätqänjuwä iunqä wiunqä itñqä iqu, ämaqä pizqä päsqä-quvi. Ga he näññqä tiñä äyä enä. Ämaqä du pizqä päsqä iqua, häñä hea ique-ique pmeqe maeqä-quayi. ¹⁶ Ga suqä Kraisi Iqu nenyqä huiwä äwiñqä iquesañi, ne suqä ämaqä duñqä itanä, qeqä tmäkqeqñqä näññqä äyä ämeñu. Iiññqe, ne Goti Iqueqä ämaqä duñqä itanä, qunqe huiwi äwiñguatunque. ¹⁷ Ämaqä nätmätqä qua täutanä kuapä-tänä hñqu, quuvqä heqiyqä hñqu äwa itqätanñi äqunäqä-qe, iqu iquenyqä qeqä matmäkqä iññqe, ii ne näññqä tiñä heatunque. Goti Iqueqä suqä ämaqä duñqä itä, qeqä tmäkqe, ämaqä iqtänñi mäwiqä eänä. ¹⁸ ñqä ymeqäüä, ämaeqñqä itanä, qeqä tmäkqä iunqe, kukñuinä ätätanä, mañä dinä matqä iquatunque. Ne qunqä naqä-qakuänänä nenñanñuti qutä itanä, suqä äñguä du motquequatunque. ¹⁹⁻²⁰ Ne naqä-qakuä Iqueqä ämaqä-qune äyitanä-qe näññqe, ne tiñä itaqeta heanä. Neqä kñuä suqä-iwäsäuqä duñi, “Ne suqä quvqä imäkquneyqä” kñuä indqänätunquä-qe, Goti Iqueqä hiñuä iqinñi, hanñä-iqä maeqä, äwqä hanñuä iñqä pmeqaññqe. Goti Iqu neyaqä kñuä suqä-iwäsäuqä iquenñi ämäwqätäüä, ga Iqu nätmätqä

eeqänänjñqä näqñqä äñguänänjä eä. ²¹ Ämaqä nyi henyqä itmä, qeqä ätmäkätñqä iquenä, neqä kñuä suqä-iwäsäuqä iqu kukñuä mämänetqä iqäqe, ne Goti Iqueä hiñuä iqñi, womba miqä danä, yänänäqñqä tqäuqñqe. ²² Iqueä mañiunä qänaknä itanä, ga ne suqä Iqu äwinyätangqä di imäkätaqä-qae, nätmätqä ne Ique yatñqä ävatquä iunji, ii ämequanä. ²³ Iqueqä kukñuä-suqe tiñji. Ne Iqueqä Ymeqä Jisasi Kraisi Iqueä yoqenqä quuvqä heqiyquatunqñe. Ga Kraisi Iqu änatkqä-pa, ne neqä-neuänqä itanä, qeqä tmäkñguatunqñe. ²⁴ Ämaqä Goti Iqueä mañiunä qänaknä itä, qätä itñqä iqu, ii Goti Ique ämuänjä etangji, ga Goti Iqu ique änyä. Iqu neñi, änenyänqä duñqä näqñqe, Iqu Iqueqä Dñä Äñguä Ique änätapqä duta enju.

4

Dñä huitañä-huitañä iquaunji äwiwäsäupñqä

¹ Nyämaqä nyi kiinjä änyinätñqäuä, ämaqä hiñuä quangä tqe, kuapänänji ae im-imä äwquwi. Iññqñe, ämaqä, “Goti Iqueqä Dñä Iqu, nyi kukñuä ändapqiyä” ätätñqä eeqänänjä iunqñe, quuvqä maeqiyqä pambu. He dñä iquaunji, “Goti Iquesa äpqäpiyä, ä änäändiyä” tpu, äwiwäsäupñqe. ² Goti Iqueqä Dñä Iquenyqe, “Jisasi Kraisi Iqu, täkä ämaqä-qu äpqäqeqä” tqangutqä iquesa näqñqä hipnä. ³ Mä ämaqä, Jisasi Iquenyqä kukñuä iñji matqä danä iqäqä iqu, Goti Iqueä Dñä-tänjä-qu maetqe, dñä huitañä-tänjä-quvi. Dñä iñji, Kraisi Iquenyqä wiunqä iqä iqueqä dñä-quvi. “Kraisi Iquenyqä wiunqä iqä-qu äpäniqeqä” tqangä äwimiñuwä iqu, ae ätimäutä, tängani qua täunji. ⁴ ñqä ymeqäuä, he Goti Iqueqänä eäpu, hiñuä quangä-tqä iquaunji, qe ämäwqätäutqänjä. Dñä he enyänqä Iqu, Dñä Yänänäqñqä-qu eä, dñä ämaqä qua täutañä iu änyänuwä iunji, ämäwqätäutangqä-qae, he iñjä ii, ii itqänjä. ⁵ Qu qua täutañä-qua eäpu, nätmätqä qua

täutaŋjŋqä tqaŋgä, ga ämaqä qua täutaŋä huiziqua, qu tqaŋguwä duŋi qätä äwiyätqäŋä. ⁶ Mä ne Goti Iqueqä eŋu. Iŋi ämaqä Goti Iquenyqä näqŋqä epiyä ii, qu ne qätä nepnä. Mä ämaqä Goti Iqueqä maeqä danä ipiyä iqua, qu qätä mäneyqä danä ipnä. “Dŋä naqä-qakuä iqu, iinjä äyitanä, ga quaŋgi iqu äyitanä-qä” di, ne näqŋqe, suqä iinjä duta heanä.

Goti Iqu, ämaqä duŋqä itä, qeqä tmäkqä suqä iqueqä quata Iquvi

⁷ Nyämaqä nyi kiiŋä änyinätŋqäüä, ne neqä-neuäŋqä itanä, qeqä tmäkŋguatuŋque. Ämaqä duŋqä itanä, qeqä tmäkqä suqä iqu, ii Goti Iqueqä suqä etaŋgi, Iquesa äpä. Ga ämaqä, ämaqä duŋqä itä, qeqä ätmäkätŋqä iqu, ii Goti Iqu Iqueqä ymeqä hetŋqä iwimäkkqä-qu eä, ga iqu Goti Iquenyqe, näqŋqä äŋguänäŋä eä. ⁸ Suqä ämaqä duŋqä itä, qeqä tmäkqä iquesaŋä quati, Goti Iquvi. Iinjä etaŋgqetaŋi, ämaqä, ämaqä duŋqä miqä danä itä, qeqä matmäkqä itŋqä iqu, Goti Iquenyqe, änyä maqŋqä eä. ⁹ Goti Iqu, Iqueqä Ymeqä Kiqä-kiuänäŋä Iqueni, qua täuŋqä ändowatkqe, ii ne häŋä hea ique-ique pmeqä di, Iquesa meqäŋqe. Iqu iinjä ikqe, Iqu nenyqä itä, qeqä tmäkqä suqä ique, ätnäŋäqi ämaekqe. ¹⁰ Ne Goti Iquenyqä itanä, qeqä ätmäkquque, suqä iinjä iqueqä quati maetqe. Goti Iqu nenyqä itä, qeqä ätmäkätä, Iqu Iqueqä Ymeqä Ique neyaqä suqä quvqe, huätä ämänamäutä, ne Iquenyqä aŋgi inetmetŋqä ändowatkqe.

¹¹ Nyämaqä nyi kiiŋä änyinätŋqäüä, Goti Iqu suqä iinjä itäqeta, nenyqä qeqä tmäkqä suqä ique ämänätquakqe. Iinjä etaŋgi ne neqä-neuäŋqä itanä, qeqä tmäkŋguatuŋque. ¹² Ämaqä Goti Ique hiŋuä quŋqe, aaqä-qe, ne neqä-neuäŋqä itanä, qeqä ätmäkätuŋque, ii Goti Iqu ne änenyä. Itaŋga Goti Iqu ämaqeŋqä itä, qeqä tmäkqä suqä iqueni, nesäŋi yänänäqŋqä imäkqi. ¹³ Goti

Iqu ne nenyätangi, ne Ique änyänquä iinjä näqñqe, äänä heatunque? Ne iinjä näqñqä meqe, Iqu Iqueqä Dñä Ique änätapkqä iuta heanä. ¹⁴ Apiqu Iqueqä Ymeqä Iqueñi, ämaqä qua täunju häñä iqumuätätñqä dowatqangi äqunätanä, ne ämaqä iuñi, awi ii ätuätqäñu. ¹⁵ Ämaqä, “Jisasi Iqu, Goti Iqueqä Ymeqä-queqä” ätätä, awä ätätñqä iqu, ii Goti Iqu ique nyätangi, ga iqu Ique änyä. ¹⁶ Goti Iqu ämaqä-qunenyqä itä, qeqä iinjä änatmäkätñqä iinjqe, ne näqñqä ämetanä, quuvqä yänänäqñqä eqiyänju.

Goti Iqu, ämaqä duñqä itä, qeqä tmäqä suqä iqueqä quatä Iquvi. Iwä ämaqä suqä iinjä iu ämuärñä qä-naknä itñqä iqu, ii iqu Goti Ique ämuärñätangi, ga Goti Iqu ique ämäunänä. ¹⁷ Ne iinjä äpmetanquati, Goti Iqu ämaqenqä itä, qeqä tmäqä suqä iqueñi, nesäñi yänänäqñqä imäkqangi, iwä hiunji, Goti Iqu kukñuä ämänetätä änewäsäuqänqangi, ne pe-huñqä tqäuaniquä duñqä inemäqñi. Naqä-qakuä ne qua täu äpmeqä-qe, neqä äpmeqä di, Kraisi Iqueä enqä-pa äpmeñque, ne iinjä zä miqä yatunque. ¹⁸ Ämaqä, iqueqä suqä quvqenqä hanjä-iqä meniqenqä kñuä indqänätñqä iqu, zä itqäuä. Ämaqä, ämaqä duñqä itä, qeqä ätmäkätñqä iqu, zä miqä danä yänä. Ämaqä duñqä itä, qeqä tmäqä suqä iqu, suqä zä iñqä iqueñi, huätä iwatquänä. Ämaqä zä itñqä iqu, iquesanji suqä ämaqä duñqä itä, qeqä tmäqä iqu yänänäqñqä mäwitqe. ¹⁹ Ne ämaqä duñqä itanä, qeqä tmäqä suqä iqu itunque, Goti Iqu suqä iqu nenyqä ganä imäkqäqä etangi, ii itunque. ²⁰ Ämaqä, “Nyi Goti Iquenyqä itmä, qeqä ätmäkänänä” ätätäqä-qe, ämaqä quuvqä heqiyqä duñqä wiunqä itñqä iqu, quangä ätqi. Ne iinjänqä näqñqe, ii tiñi. Ämaqe, ne hiñuä äqunänju. Goti Iqueñi, iinjä ma. Iñi kätä-känqwa iquenyqä miqä itä, qeqä matmäkqä itñqä iqu, Goti Iquenyqä itä, qeqä tmäkqe, iqu miqä danä yänä. ²¹ Goti Hanjuwä Iqu, kukñuä-suqä tiñä ätätñqe. “Ämaqä

Goti Iquenyqä itä, qeqä ätmäkätŋqä iqu, ämaqä quuvqä heqiyqä duŋqä-pqe inä itä, qeqä tmäkquätŋqeqä.”

5

Qua täutaŋä iqueqä mäkä iqeŋi, tqi kittqiyätŋqe?

¹ Ämaqä, Jisasi Iquenyqe, “Ämaqä du anġumä itmeniŋqä, Goti Iqu ätekqä, Kraisi Qäqueqä” kŋuä ämapu, Iquenyqä quuvqä eqiyäŋuwä ii, qu Goti Iqueqä ymeqä eŋä. Ga ämaqä Kaniquenyqä ipu, qeqä ätmäkätqäŋuwä iqua, qu Iqueqä ymeqä huizi iquauŋqä-pqe, qeqä inä tmäkpnä.

² Ne Goti Iquenyqä qeqä ätmäkätanä, Iqueqä maŋä du qätä äwiyquque, ne Iqueqä ymeqä huizi iquauŋqä itanä, qeqä tmäkqe qäyunä itunqenqä näŋŋqä di, suqä ii itanita heanä.*

³⁻⁴ Ne Goti Iquenyqä itanä, Iquenyqä qeqä tmäkqe, ii tiinji. Ne Iqueqä maŋä duŋi, qänaknä itqäŋu. Ämaqä Goti Iqueqä ymeqä eŋuwä iqua, ii qu qua täutaŋä iqueqä suqä iuŋqä mäkä ipu, mäŋdi äkittqiyätqäŋuwi. Ii ipiyitaŋi, ga Goti Iqueä maŋi, ne haŋä-iqä mänätaŋqä danä yänä. Goti Iquenyqä quuvqä eqiyätaqä dutaŋi, qua täutaŋä iqueä mäkä iuŋi äkittqiyätunqe.

⁵ Qua täutaŋä iqueqä mäkä iquenyqä, tqi kittqiyätŋqe? Ämaqä, Jisasi Kraisi Iquenyqe, Iqu Goti Iqueqä Ymeqä-qu äyä etaŋgi äqumbu, Iquenyqä quuvqä eqiyätqäŋuwä iquanänji.

Goti Iqueqä Ymeqä Iquenyqä kukŋuinqe

⁶ Jisasi Kraisi Iqu, eqä iqtänä äpkqä maetqe, häŋeqä iqtä, qäsänji. Iqu qua täuŋqä äpätä, eqetä asŋä ämetä, itaŋga zä-huätati äunätäqäŋga, Iqueqä häŋeqe äpäwäkqe. Goti Iqueqä Dŋä Iqu, Naqä-qakuinqä Quati etaŋgi, Iqu

* 5:2 Näŋŋqätänä hŋqua tii ätätqäŋuwi. “Iiŋinqe, ne Goti Iquenyqä qeqä ätmäkätanä, Iqueqä maŋä du qätä äwiyätaqäŋgaŋi, ne Iqueqä ymeqä duŋqä-pqä qeqä inä tmäkquatuŋquä, näŋŋqä ämenä.”

Jisasi Iquenyqä awi, naqä-qakuänänjä ätätñqe. ⁷ Inji “Jisasi Iqu, Goti Iqueqä Ymeqä-queyqä” awi, hiuaqu-hñquenjä iqua ätätqänjä. ⁸ Goti Iqueqä Dñä Ique, eqä ique, itanğa häñeqä ique, iquayi. Iqua kukñui, kiqä naqä-hñqunä asiqunä ätätqänjä. ⁹ Ämaqe, “Iinjä-iinjia” tqanguwä duñi, ne quuvqä äyä eqiyätunque. Mä Goti Iqueä ätätñqä ii, ämaquqä iuñi, ämäwqätäuänä. Iqueqe, aanjä naqänänñiqä. Goti Iqueqä kukñui, Iqu Iqueqä Ymeqä Iquenyqä äyä ätätñqe. (Iutani, he Iqueqä kukñui, quuvqä heqäpñqe.) ¹⁰ Ämaqä, Ymeqä Iquenyqä quuvqä eqiyätñqä iqu, ii iqu Goti Iqueä kukñui ae ämeqäqä-qae, iqueqä qeqä-quuvqä imä ämnä. Mä ämaqä, Goti Iqueä kukñuiñqä, “Ii naqä-qakuiqä” kñuä mämeqä iqä iqu, Goti Iqu Iqueqä Ymeqä Iqueqä suqä duñqä tqangqä iuñi, quuvqä maeqiyqä itqätangqetani, iqu Goti Iqueni, “Si quangä tqukiyqä” ätuätqäuä. ¹¹ Goti Iqueqä Ymeqä Iquenyqä kukñui, tiinji. Goti Iqu häñä hea ique-ique pmeqe, äyä änätapñqe. Itanğa häñä-pmeqä iinji, Iqueqä Ymeqä Iquesanji. ¹² Inji Goti Iqueqä Ymeqä Iqu, ämaqä hñque änyätangutqe, ämaqä iqu häñä hea ique-ique pmeqä-tänjä-quvi. Goti Iqueqä Ymeqä Iqu mänyätangutqe, ämaqä iqu häñä hea ique-ique pmeqe, maeqä-quvi.

Hänjä hea ique-ique pmeqä täññqä, näqñqä meqñqä

¹³ He Goti Iqueqä Ymeqä Iqueä yoqä duñqä quuvqä eqiyätqänuwä iquenä, nyi tuwanuä tä, he häñä hea ique-ique pmeqä-tänjuenä etangqenqä, näqñqä hipñqä, henyqä äqäyqä. ¹⁴ Ga ne Iquenyqä hñgi zä miqä, qäqiqi pemä äwätanä, tiinñqä näqñqä hianä. Ne Goti Iqueqä äwinqä dunä qänaknä itanä, nätmätqä hmbinqä yatñqä ävquque, Iqu ne qätä neyänä. ¹⁵ Ne Iqueni yatñqä vqanguatqeuñqä, Iqu qätä äneyätñqä duñqe, näqñqä eññque, iwä ne näqñqä tiinjä inä heatunque. Ne nätmätqä huiñqä yatñqä ävqäque, ne nätmätqä iinji ämeñqunä.

¹⁶⁻¹⁷ Suqä quvqä eeqänänjä ämaqä-qune imäkätunqwe, ii ne Goti Iquenyqä hngisanä itqänju. Suqä quvqä hui, ämaeqä quuvqe, äpäkoŋqä duŋqä mätuma mäwqä iqä diŋqä äwi. Mä suqä quvqä hui, ämaqä iqueqä quuvqe äpäkoŋqä iunqä ätuma upnä. Inji, hesanjä hŋqu, quuvqä heqiyqä huiziqu suqä quvqä imäkqanŋi äqunänqwe, iqu Goti Iqu iqueni, hänä-pmeqä vätnqänä, yatŋqä vätnqwe. Nyi suqä quvqä iqueqä quuvqe qui iwimäkätŋqä iquenqä matqä iqä. Nyi suqä quvqä, iqueqä quuvqe äpäkoŋqä iunqä änä matimäuqä itŋqä iquenyqänä, ätqä.

¹⁸ Ne näqŋqä äyä enju. Ämaqä Goti Iqu änyquanguqä iqua, suqä quvqä dunä mimäkqä iqäpnuwänqä. Ga qu qui imäkŋqänqwe, ämaqä Goti Iqu änyquäqä iquauŋi, Iqu ämiqa uwquäniqe. Itanŋa dŋä quvqä iqu, quŋi qui miwimäkqä yänä. ¹⁹ Ne näqŋqä tiinjä-pqenqä äyä enju. Ne Goti Iqueqä-qune eänquä-qe, ämaqä qua täutaŋä huiziqua, qu dŋä quvqä iqueä yänänäqŋqä yäpä iqä pmetpnuwänqwe. ²⁰ Itanŋa ne tiinjä-pqenqä näqŋqä enju. Goti Iqueqä Ymeqä Iqu ae äyä äpkqe. Ga ne Goti Naqä-qakuänänjä Iquenyqä näqŋqä heatunquä, kŋuä iqä änä-tapkqeä. Neqä äpmeqä di, Goti Naqä-qakuänänjä Iqutä, itanŋa Iqueqä Ymeqä Jisasi Kraisi Iqutä, änä ämuänänju. Iqu Goti Naqä-qakuänänjä-qu eä, itanŋa Hänä hea ique-ique Pmeqä-quvi.

²¹ ŋqä ymeqäüä, goti quanŋä iqua qui emäkqänqä, äŋguänä mingäpŋqä.

Goti Hanjuwä Iqueqä Kuknui
The New Testament in the Menya language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Menya long Niugini

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Menya

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-07-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 18 Aug 2021

b1d968ea-da2d-5306-b214-e238bbf38aac